

Lukáš 19,29-40

Ježíš je na cestě do Jeruzaléma. Tento cílený Ježíšův směr Lukáš sleduje už od 9. kapitoly: „*Když se naplňovaly dny, kdy měl být vzat vzhůru, upjal svou mysl k cestě do Jeruzaléma*“ (9,51). Ovšem upnout mysl k cestě do Jeruzaléma v konečném důsledku pro Ježíše znamená to, o čem v té 9. kapitole se svými učedníky také mluví: „*Syn člověka musí mnoho trpět, být zavržen od starších, velekněží i zákoníků, být zabit a třetího dne vzkříšen*“ (9,22). Učedníci tehdy těmto slovům nerozuměli a asi se jim i podvědomě bránili. Mnohem srozumitelnější pro ně bylo to, co se odehrálo o Květné neděli. Tehdy Ježíš přijíždí sice skromně, ale přece slavnostně do Jeruzaléma. Přijíždí jako „požehnaný král“ (v. 38). To bylo pro učedníky srozumitelné. Takto patrně i oni příchod Mesiáše očekávali, totiž, že přijde jako král, jako vítěz, jako ten, který vezme věci do rukou a promění svět. A tak patrně jen Ježíš vidí dál, za momentální vítací jáсот zástupů. Vidí, co jej čeká, co se stane. Přesto přichází. Ta cesta má ještě mnohem hlubší smysl, než vidí kdokoliv okolo. Ježíš vidí spásu světa skrze své utrpení, zavržení a potupnou smrt.

1. Věci jsou připravené

Nicméně nyní je ještě jiný čas. I když má Ježíšův vjezd do Jeruzaléma toto předznamenání, o kterém v plnosti ví jen on, přece teď je čas zjevit všem, že v Ježíši skutečně přišel král, kterého Bůh předpověděl a zaslíbil. Jeho vjezd do Jeruzaléma je naplněním předpovědi proroka Zacharjáše 9,9: „*Rozjásěj se, sijónská dcero, dcero jeruzalémská, propukni v hláhol! Hle, přichází k tobě tvůj král, spravedlivý a zachráněný, pokořený, jede na oslu, na oslátku, osličím mláděti.*“ Zlý jazyk by mohl říci, že Ježíš se tu schválně stylizuje do postavy tohoto krále, když dovedně „zinscenuje“ jízdu na oslátku. Ale všichni evangelisté, kteří tento příběh popisují se shodují právě na nepřipravenosti této situace. Učedníci se mají vydat k nějakým neznámým lidem, kde naleznou přivázané oslátko. To mají přivést. A když se jich nechápaví majitelé budou ptát, co to dělají, mají odpovědět jednoduše: „Pán je potřebuje“. Co pán, jaký pán? Ale ti majitelé prý na to nebudou nic namítat. Muselo to učedníkům znít dosti podivně. Máme jít k nějakým úplně cizím lidem, které jsme před tím v životě neviděli, sebrat jim jejich majetek s vysvětlením, že to Pán potřebuje. Je to lidsky naprosto nepřipravené. Ježíš žádné předjednání neprovedl.

A přece můžeme říci, že ty věci byly připravené. Ne ovšem lidmi, ale Pánem Bohem. To je hlavní důraz této události. Pán Bůh připravil tu situaci. A když ji připravil on, tak se může naplnit. Je to povzbudivý moment, která má co říci i nám. Od dětství je nám vtlučováno to, že máme být zodpovědní. A být zodpovědný znamená také dobře se na věci připravovat. Je zodpovědné pilně studovat a připravovat se na budoucí povolání, je zodpovědné hospodárně zacházet s penězi, snažit se i něco naspořit a být tak připraven na nepředvídané události, je zodpovědné vychovávat děti a připravovat je na život. Zodpovědný člověk se snaží být připravený na různé okolnosti a události života. Za nezodpovědné považujeme ty, kteří nic neřeší, je jim všechno jedno, žijí ze dne na den, nemyslí na budoucnost.

Ovšem pravdou také je, že na všechno se přese všechnu snahu připravit nejde. Jistě máme zodpovědnost za to udělat pro svůj život všechno, co je v našich silách. Ale život je veličina mnohem větší, než jak ji dokážeme my uchopit. Přílišný důraz na zodpovědnost a připravenost může vést až ke křečovitě snaze mít všechno v rukou, všechno ovládat, mít vše pod kontrolou a být vždy pánem situace. Dříve nebo později ovšem narazíme na to, že jsou situace, které přesahují naše možnosti, situace, které jednoduše v rukou nemáme. Tehdy jsme znepokojeni, znejistěni, zmateni. Situace, které nemáme pod kontrolou, nemáme rádi, necítíme se v nich dobře. Vyvádějí nás z rovnováhy. Ztrácíme jistotu. Nemít věci pod kontrolou vyvolává paniku. Nevíme, co se stane, jak se věci budou vyvíjet dál. Kam nás zavedou.

Povzbuzením nám ale může být třeba právě i ta drobná okolnost dnešního příběhu. Ježíš nám zde ukazuje, že je tu ještě někdo jiný, kdo má věci v rukou, kdo má věci připravené – ještě jinak, než bychom čekali nebo si to sami zařídili. Nebojme se proto, když všechno sami nezvládneme a neovládáme, když nedokážeme všechno předvídat a připravit se. Věci jsou připravené. Pán Bůh je má v rukou a on sám připravuje věci nečekané a má řešení nečekaná. Tuto lekci si mohli uvědomit i učedníci, když jsou vysláni na podivnou misi za oslátkem. Možná se cestou chystali na všechny eventuality, které mohly nastat. Ale i oni najednou zjistili, že věci jsou už připravené, že už tam neviditelně jednal a jedná ještě někdo jiný, než oni. A tak jsou jistě věci, které jsou na nás, na naší zodpovědnosti a prozíravosti a připravenosti. Ale jsou také věci, které v rukou nemáme, ale je tu někdo, kdo je v rukou má.

2. Věci jsou jiné

Celá ta scéna je tedy Božím naplněním Zacharjášova proroctví o králi přijíždějícím na oslátku. Zacharjáš vystupoval v dobách po návratu židů z babylonského zajetí. V té době nad nimi vládla nová velmoc – Peršané. Židé už krále neměli. A přece Zacharjáš znovu aktualizuje proroctví o příchodu krále. Ale v těch jeho slovech je cítit jakýsi náznak toho, že tento král bude jaksi jiný, než by lidé běžně očekávali. Stupňujícím způsobem je tam zvýrazněna krotkost jeho „dopravního prostředku“ - přijede na oslu, na oslátku, osličím mláděti. Osel byl zvířetem symbolizujícím pokoj. Je tím nenásilně napověděno, jakého typu bude tento král. Bude *spravedlivý, zachráněný* (dle jiných překladů *záchrana nesoucí*), *pokorný* (či dokonce *pokořený*). Jistě, SZ zná také představy Mesiáše vítězného, ale propojuje to s viděními Mesiáše pokořeného, či dokonce trpícího. V Ježíšově době ale patrně převládala představa Mesiáše jako vítěze, který přinese osvobození Izraele od pohanské nadvlády, navrátí mu starou slávu a který nakonec rozšíří vládu Boží nad všemi národy. S ideou trpícího Mesiáše se v těch dobových představách nesetkáváme. Lidé prostě čekali krále, který to lidově řečeno „nandá“ těm zlotřilým Římanům a jiným pohanům a zavládne všeobecná vláda Boží. Ježíš tyto představy nenaplnil. Když dojde řeč na království, tak řekne před Pilátem, ano, že je král, ale že jeho království je jiného druhu, že není z tohoto světa. Před veleradou a před Pilátem se nechová jako vítězný král, který všechno a všechny „srovná do latě“. Nese urážky, posměch, ponížení, bičování, a nakonec kruté ukřižování. „*Když mu spílali, neodplácel spíláním; když trpěl, nehrozil, ale vkládal vše do rukou toho, jenž soudí spravedlivě,*“ říká Petr ve svém 1. listě (1Pe 2,23). To přece není Mesiáš, jakého Izrael čekal! Kde je vítěz nad zlořády a nad pohany? Kde je proměna světa? Kde je obnova a sláva Izraele? Je zde naopak ten, který „*Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku, jako ovce před stříhači zůstal němý, ústa neotevřel*“ (Iz 53,7).

Jak jsme si před chvílí řekli, že věci jsou připravené, tak nyní můžeme nad tím příběhem říci i to, že věci jsou jiné. Věci jsou připravené a věci jsou jiné. Když Ježíše vjíždějícího do Jeruzaléma vítali zástupy palmovými ratolestmi, radovali se, že vidí Mesiáše, Krále. Velebili mocné skutky, které mezi nimi Ježíš konal. A jistě jsou plní nadějí a očekávání, že to teď Ježíš v tom Jeruzalémě „dotáhne“ do konce a ujme se vlády a promění všechno. Ale věci jsou jiné. Ano, Ježíš autoritativně vyhání kupce z chrámu, což jen nahrává představám Mesiáše – nápravce všeho. Ale nakonec je Ježíš zrazen, zatčen, souzen a odsouzen – a vůbec se tomu nebrání. Když tomu chce Petr aspoň trochu napomoci a tasí meč, tak jej Ježíš zarazí. Před svými soudci více mlčí než mluví. Teď by přece měl zasáhnout. Ale události rychle gradují až k ukřižování. Ještě na kříži si jej někteří dobírají – Jsi-li Mesiáš, sestup z kříže. Jestli jsi Mesiáš, tak přece vrať to, co se ti stalo. Ale Ježíš poroučí svého ducha nebeskému Otci a umírá. Šílenost zmatku a dezorientace všech učedníků vyvstane právě v kontrastu s tím, že nejspíše i oni čekali krále vítězného. Výslovně to řeknou dva z nich, kteří třetí den po ukřižování opouští Jeruzalém a říkají hořce: „*A my jsme doufali, že on je ten, který má vykoupit Izrael.*“ (Lk 24,21). Nikoho nenapadlo, že by Ježíš mohl vykoupit Izrael (ale i celý svět) právě tím, že trpěl a zemřel. Věci jsou jiné, než byla lidská očekávání.

Jistě si i každý z nás tvoříme jistou představu o tom, jak Bůh jedná. Je ovšem třeba, abychom v těchto svých představách byli stále otevření a pokorní. Snadno by se nám mohlo stát, že svým představám a porozuměním dáme absolutní hodnotu a vytvoříme si tak z nich modlu. Bůh je vždy větší a jeho jednání je mnohdy jiné, věci Boží mohou být často jiné a překvapivé. Apoštol Pavel nám připomíná: „*Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nevystopovatelné jeho cesty*“ (Ř 11,33). Ano, Pán Bůh nás nejednou vede jinam a jinak, než jsme si představovali. A není vždy snadné srovnat krok s cestami Božími. Ale zároveň s námi Pán Bůh nehraje hru na schovávanou. Ano, věci jsou často jiné, než si myslíme. Ale to nás nemusí vyvádět z míry, když víme, že pravou podstatou Boha je láska. Pokud toto víme, tomuto věříme, pak se nemusíme nechat vykolejit tím, že věci jsou často jiné. I když jsou jiné, jsou vedeny Bohem, který nás velice miluje. Nemusíme se tedy bát a příliš se znepokojovat, když některým věcem ve svém životě i v tomto světě nerozumíme. Cesty Boží nás převyšují. Možná některé věci pochopíme časem, možná některé až na věčnosti a některé možná vůbec ne. Ale přesto se můžeme spolehnout, že jsme v rukou milosrdného Boha lásky, který nás pevně drží i v našich zmatcích, který nás nepustí a dovede až k cíli. Také nad Ježíšovou cestou nevěřičně kroutili hlavami i jeho učedníci. Ale pak přece pochopili, že to, co se dělo a čemu nerozuměli, bylo největším skutkem Boží lásky v dějinách, totiž, že nevinný Syn Boží nesl hříchy nás všech a trpěl pro nás a pro naši spásu. Ani my ve svém životě nerozumíme mnoha věcem. Ale buďme ujištěni, že jsme v rukou Lásky.